

פרוטוקול ישיבת הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

שהתקיימה ביום שלישי ה-27 באוקטובר, 2020, בשעה 9:00

באמצעות אפליקציית זום.

(סופי)

שימוע ציבורי להצעה לשיפור תקנים קיימים – 2020 (תקינה ישראלית) (צורפה לתיק הישיבה)

1. היו"ר מציין כי ההצעה לשיפור תקנים קיימים פורסמה ביום 10 בספטמבר 2020 וכי בישיבה זו נערך שימוע ציבורי להצעה. מציין כי עד כה לא התקבלו הערות מהציבור ובשימוע ביקש להשתתף אמיר שרעבני, אך הוא לא הצטרף. מוסיף כי תקופת הערות הציבור מסתיימת ב-10 בדצמבר 2020.

תקן חשבונאות מספר 42 חקלאות (צורף לתיק הישיבה)

2. היו"ר מציין כי תקופת הערות הציבור הסתיימה ולא התקבלו הערות לגבי הצעה לתקן חשבונאות מספר 42. מבקש מחברי הוועדה לאשר את התקן. מציין כי לאחר האישור יישלח התקן למועצת המוסד לתקינה, לרשות ניירות ערך וללשכת רואי חשבון לתקופה של 30 יום לפני שיהפוך לתקן סופי.

3. היו"ר, חבר ועדה¹, חבר ועדה אחר, חבר ועדה נוסף, חבר ועדה רביעי וחבר ועדה חמישי מאשרים את תקן חשבונאות מספר 42 חקלאות.

מזכר לדיון – הכרה בהכנסות – קבלן בונה (צורף לתיק הישיבה)

4. היו"ר מציין כי המזכר לדיון עסק בשאלה אם יש להשאיר את תקן חשבונאות מספר 2 לאחר פרסום תקן חשבונאות חדש בנושא הכרה בהכנסה המבוסס על IFRS 15. מוסיף כי עמדת ועדת המשנה בראשות חבר ועדה ועמדתו היתה שיש להשאיר את תקן חשבונאות מספר 2. מוסיף כי בוועדה המקצועית העמדה היתה שיש לבטל את תקן חשבונאות מספר 2 בעת אימוץ IFRS 15. מציין כי מאחר שמדובר בשינוי משמעותי ובוועדה המקצועית הוצגו עמדות שונות פורסם מזכר לדיון אשר נשלח לרשות ניירות ערך, ללשכת רואי חשבון, לפורום CFO ולאגוד הקבלנים על מנת לקבל את עמדתם. מוסיף כי התקבלו מכתבי תגובה מרשות ניירות ערך ומלשכת רואי חשבון. מציין כי רשות ניירות ערך בעמדה כי יש לבטל את תקן חשבונאות מספר 2 וכי יש להחיל את התקן החדש על כל סוגי ההכנסות זאת בהתאם למגמה של אימוץ התקינה הבינלאומית וצמצום ההבדלים בתקינה בין חברות פרטיות לבין חברות ציבוריות. מציין כי אתמול התקבלה עמדת לשכת רואי חשבון (לאחר דיונים הן

¹ ההתייחסות היא לחבר ועדה או לחברת ועדה

בוועדה לכללי חשבונאות והן במועצה המקצועית) התומכת אף היא בביטול תקן חשבונאות מספר 2. מבקש מנציג לשכת רואי חשבון² להתייחס לתגובת לשכת רואי חשבון.

5. נציג לשכת רואי חשבון מציין כי בכל הדיונים שהתקיימו היתה עמדה חד משמעית שמצבי הקיצון של השארת תקן חשבונאות מספר 2 על כנו ללא תיקונים ושל אימוץ IFRS 15 כפי שהוא לקבלנים בישראל אינם מומלצים. מוסיף כי ההתלבטות היתה בין שתי חלופות הביניים:

(א) השארת תקן חשבונאות מספר 2 תוך ביצוע שינויים מתחייבים על מנת לעדכן את התקן (מדובר על תקן ישן כאשר החשבונאות התקדמה ממועד פרסומו).

(ב) אימוץ IFRS 15 תוך שילוב הוראות מסוימות מתקן חשבונאות מספר 2 כגון ספים כמותיים והוראות אחרות. לשכת רואי חשבון מציעה שהוועדה המקצועית תדון בהוראות שראוי לאמץ מתקן חשבונאות מספר 2.

6. נציג לשכת רואי חשבון מוסיף כי חלופת הביניים השנייה היתה האפשרות המועדפת במועצה המקצועית, אך לא ברוב משמעותי. מציין כי לחלופה זו היתה עדיפות על מנת ליצור פלטפורמה אחידה להכרה בהכנסות בכל המגזרים. מוסיף כי חלופת הביניים הן בעצם חלופות זהות מבחינת מהות אך שונות מבחינה צורנית.

7. היו"ר שואל באילו הוראות נוספות מלבד הספים הכמותיים מדובר. מוסיף כי הספים הכמותיים יגבילו את החברות הפרטיות לעומת החברות הציבוריות. שואל מה עמדת הנוכחים.

8. נציג לשכת רואי חשבון מציין כי לצורכי מס הכנסה ממילא קיימות הוראות ספציפיות השונות מכללי חשבונאות. מוסיף כי בחברות הפרטיות הספים הכמותיים הם חשובים לצורך מניעת הכרה בהכנסה בשלב מוקדם מידי. מציין כי לשכת רואי חשבון בדעה שהוועדה המקצועית צריכה לדון לדוגמה בטיפול בשינויי אומדן – האם יש לפרוס את שינוי האומדן על פני יתרת תקופת הפרויקט (תקן חשבונאות מספר 2) או שיש להכיר בהשפעת שינוי האומדן בתקופה בה בוצע שינוי האומדן (IFRS 15).

9. משתתף אחר³ מציין כי התקיים דיון במספר נושאים וביניהם הספים הכמותיים והגדרת מכירה (15 אחוז לפחות). מוסיף כי בדיון צוין שקיימת חשיבות להוספת דוגמאות להמחשה בתקן החדש לקבלן בונה וכי הדוגמאות הקיימות בתקן חשבונאות מספר 2 סייעו באופן משמעותי ביישום התקן והיוו כלי פרקטי. מציין כי הוועדה לכללי חשבונאות בדעה כי נדרש דיון מעמיק בכל הנושאים במוסד לתקינה על מנת לבדוק את הממשק עם IFRS 15 ועם התקינה הישראלית הקיימת.

² ההתייחסות היא לנציג או לנציגה

³ ההתייחסות היא למשתתף או למשתתפת

10. היו"ר שואל אם התקיים דיון בנושא היוון עלויות אשראי בפרויקטים של קבלנים יזמים. מציין כי לפי התקינה הבינלאומית כמעט שלא ניתן להוון עלויות אשראי בפרויקטים אלה ואילו לפי תקן חשבונאות מספר 2 ניתן היה להוון עלויות אשראי. המשתתף האחר משיב כי הנושא עלה לדיון בוועדה לכללי חשבונאות ועמדת הרוב היתה שיש לאמץ את הוראות התקינה הבינלאומית בנושא זה שהן פרקטיות יותר וכי היוון עלויות האשראי בפרויקטים של קבלנים יזמים בהתאם לתקינה הישראלית הוא מורכב מידי.
11. משתתף נוסף מציין כי החיסרון בהצעת לשכת רואי חשבון הוא שתקן חשבונאות מספר 2 מתייחס להכרה ברווח, כלומר מתייחס גם לצד ההוצאות (בניגוד ל-IFRS 15 שעוסק בעיקר בצד ההכנסות). מוסיף כי תקן חשבונאות מספר 2 קובע גם כי שיעור ההשלמה יקבע לפי העלויות ומתייחס לפרויקט כמרכז רווח. בדעה כי תהיה לקונה.
12. משתתף רביעי מציין כי תהיה חוסר הקבלה בין הוצאות לבין הכנסות. המשתתף הנוסף מציין כי לפי התקינה הבינלאומית קיימות מספר גישות אפשריות, אשר מביאות לתוצאות שונות לעומת התקינה הישראלית שבה נקבעה גישה מוגדרת ולכן היישום הוא עקבי.
13. המשתתף הרביעי שואל את המשתתף הנוסף אם קיימות חברות קבלניות פרטיות אשר קובעות את שיעור ההשלמה בהתבסס על שיעור גמר הנדסי. המשתתף הנוסף משיב כי תקן חשבונאות מספר 2 קובע שיש לקבוע את שיעור ההשלמה לפי עלויות.
14. משתתף חמישי מציין כי אם החברות הקבלניות ימשיכו לקבוע את שיעור ההשלמה בהתבסס על עלויות ולאחר שנפתרו הבעיות בעניין הקרקע והדוגמה המתייחסת למעלית ב-IFRS 15, לא יהיו הבדלים משמעותיים בזקיפת העלויות. מוסיף כי כאשר שיעור ההשלמה נקבע לפי אחוז גמר הנדסי נוצרים הבדלים שכן יש להכיר בעלויות כהוצאות בעת התהוותן.
15. המשתתף הנוסף מציין כי בתקינה הישראלית הרווח הגולמי מהפרויקט נותר זהה, בהנחה שאין שינויי אומדן וכו' ואילו בתקינה הבינלאומית הרווח הגולמי אינו זהה לאורך תקופת הפרויקט. מוסיף כי בהתאם לתקינה הבינלאומית הרווח הגולמי בגין כל דירה בפרויקט עשוי להיות שונה מאחר שיחידת המדידה היא הדירה ולא הפרויקט. מציין כי בתקינה הישראלית יחידת המדידה היא הפרויקט בכללותו ואילו בתקינה הבינלאומית יחידת המדידה היא הדירה. בדעה כי הראייה הכלכלית בתקינה הישראלית היא יותר נכונה.
16. היו"ר מציע לאור הערות לשכת רואי חשבון שחבר הוועדה וועדת המשנה בראשותו יביאו בחשבון את ההערות שהועלו על ידי לשכת רואי חשבון ויגישו הצעה לוועדה המקצועית. מציע שהמשתתף הנוסף יצטרף לוועדת המשנה. חבר הוועדה מסכים.
17. המשתתף הרביעי מבקש להתייחס לעוד 2 נושאים. היו"ר מציין כי מניח שהנושא הראשון הוא העובדה שהחלטת ביהמ"ש עשויה לשנות את אופן יישום IFRS 15 לגבי הכרה בהכנסות של קבלן בונה ואם ניתן להימנע מכך בעת התקנת התקן הישראלי המבוסס על IFRS 15.

המשתתף הרביעי מציין כי אכן זו ההערה הראשונה. בדעה כי לא ניתן יהיה להימנע מהשפעה כזו אם הבסיס הוא IFRS 15. מוסיף כי ההערה השנייה היא שבעבר היתה ועדת משנה נוספת שדנה באופן יישום IFRS 15 על ידי חברות קבלניות ציבוריות וכי ועדת משנה זו הכינה דוגמאות ליישום וניתן להיעזר בהן.

18. משתתף שישי מציין כי צוות של ועדת הכנסות הכין דוגמה מספרית שכללה מספר גישות. מוסיף כי חלק מהגישות להיוון עלויות אשראי נפסלו בשלב מאוחר יותר בדיונים שהתקיימו בין הפירמות הגדולות בחו"ל. היו"ר מציין כי לפי התקינה הבינלאומית לא ניתן כלל להוון עלויות אשראי.

19. צדיק בדעה כי הדוגמה שהוכנה על ידי הצוות היא רחבה מאוד ומורכבת ואינה מתאימה ככלי פרקטי ליישום. בדעה כי נדרשות דוגמאות פשוטות יותר במסגרת התקן.

20. חבר הוועדה מציין כי יוספו דוגמאות ליישום.

21. המשתתף השישי שואל אם השינויים יובאו לדיון בוועדה המקצועית. היו"ר מציין כי התקן המבוסס על IFRS 15 וכל השינויים (כולל אלה המתייחסים לקבלן בונה) יובאו לדיון בוועדה המקצועית.

22. צדיק מציינת כי נשלחה טיוטה ראשונה של ההצעה לתקן יחד עם החומר לשיבה, אך הדיון יחל בישיבה הבאה. מוסיפה כי הטיוטה הראשונה לא מתייחסת לנושא של קבלן בונה.

23. היו"ר מוסיף כי ההצעה לתקן כוללת שינויים במבנה התקן על מנת להקל על קריאתו וכן שינויים נוספים שחלקם נדון כבר במסגרת הדיון המקדמי בוועדה המקצועית. מציע שהדיון בהצעה לתקן יחל ובמקביל ועדת המשנה של חבר הוועדה תכין את הצעותיה לגבי קבלן בונה ואת הדוגמאות ליישום.

הצעה להנחיה מקצועית 2020/2 – הטיפול החשבונאי בויתורי חכירה שהוענקו בעקבות משבר הקורונה (צורפה לתיק הישיבה)

24. היו"ר מציין כי התקבלו הערות לשכת רואי חשבון בישראל להצעה להנחיה מקצועית 2020/2. מוסיף כי ניתן היה לוותר על חלק מתיקוני הנוסח שהוצעו, אך אין לו התנגדות עקרונית לתיקונים המוצעים. מוסיף כי נשלחה ההצעה להנחיה מקצועית כאשר משולבים בה התיקונים שהוצעו על ידי לשכת רואי חשבון.

25. היו"ר שואל אם יש הערות לשינויים שהוצעו במסגרת ההצעה להנחיה מקצועית 2020/2.

26. נציג רשות ניירות ערך⁴ מציין כי רשות ניירות ערך תעביר הערותיה להצעה להנחיה מקצועית עד סוף היום (מועד בו מסתיימת תקופת ההערות). היו"ר שואל אם קיימות לרשות ניירות ערך הערות משמעותיות. נציג רשות ניירות ערך משיב בשלילה ומציין כי מדובר על מספר תוספות, שחלקן אף הועלו במכתב לשכת רואי חשבון. היו"ר מציע לאשר את ההנחיה המקצועית בכפוף להערות רשות ניירות ערך (אשר ישולבו בהנחיה המקצועית שתפורסם) מאחר שקיימת חשיבות לפרסם את ההנחיה המקצועית בהקדם.
27. היו"ר, חבר ועדה, חבר ועדה אחר, חבר ועדה נוסף, חבר ועדה רביעי, חבר ועדה חמישי וחבר ועדה שישי מאשרים את ההנחיה המקצועית 2020/2, בכפוף להערות רשות ניירות ערך.

עדכון שוטף

28. היו"ר מציין כי משתתף ביקש לעדכן בנושא דיונים המתקיימים בקהילה הבינלאומית.
29. המשתתף מציין כי ה IFRS foundation פרסם נייר לדיון בנושא דיווח על קיימות. מציין כי הנייר לדיון כולל הצעה להקים ועדה המקבילה ל IASB בשם SSB, אשר תהיה אחראית לפרסום תקנים בינלאומיים לדיווח לא פיננסי (איכות הסביבה וכו). מציין כי היה דיון מקדים בוועדה המייעצת וקיימת תמיכה להצעה זו. מוסיף כי נשקלות אפשרויות המימון. מוסיף כי אחת המטרות היא לכלול במסגרת תקני החשבונאות דרישות גילוי בדוחות הכספיים שקשורות לקיימות (כגון איכות הסביבה) על מנת לקדם את הגילוי בנושא (שיתוף פעולה בין ה-IASB לבין ה-SSB). מציין כי גם כיום פירמות רואי החשבון בישראל מסייעות לחברות הציבוריות בפרסום דוחות בנושא קיימות, אך דוחות אלה אינם קשורים לדיווח הכספי.
30. חבר ועדה מציין כי מתקיים דיון מקביל לגבי דיווח משולב, כלומר אם הדיווח בנושא קיימות יהיה דוח נפרד (כפי שקיים כיום) או שהדיווח יהיה משולב בדוחות הכספיים. מוסיף כי בחלק מהמקרים הדיווח בנושא קיימות הוא מבוקר על ידי רואה החשבון. מציין כי רגולטורים שונים בעולם מחייבים או שבכוונתם לחייב דיווח כזה.
31. היו"ר שואל אם קיימים דוחות כאלה. חבר הוועדה משיב כי בארץ ישנן חברות שמפרסמות דוחות כאלה באופן וולונטרי.
32. חבר ועדה אחר שואל אם בתקופת משבר הקורונה מספר הדוחות האלה פחת. חבר הוועדה משיב כי למיטב ידיעתו חברות שפרסמו דוחות על קיימות בעבר המשיכו לפרסם גם בתקופה זו.

⁴ ההתייחסות היא לנציג או לנציגה

33. משתתף אחר מציין כי קיימת יוזמה של אחד ממשרדי הממשלה אשר מחלק מענקים לחברות שמתחילות לפרסם דוח לגבי אחריות תאגידית. בדעה כי אין לשלב את הדיווחים לגבי קיימות בדיווח הכספי.
34. חבר ועדה נוסף מסכים עם המשתתף האחר שאין לשלב את הדיווח לגבי קיימות בדיווח הכספי. מוסיף שבעת כהונתו ברשות החברות הממשלתיות פרסמה רשות החברות הממשלתיות יחד עם המשרד להגנת הסביבה הוראה המחייבת את החברות הממשלתיות בדיווח על נושאי קיימות אחת לשנה. מציין כי במסגרת הדיווח נדרשו גם פרמטרים כמותיים על מנת לאפשר בחינת ההתקדמות ברמת האחריות התאגידית של החברה המדווחת.
35. המשתתף מציין כי כיום קיימים 5 גופים שקובעים תקנים בנושא קיימות, וה- IOSCO מנסה להעביר את התקנת התקנים ל- IFRS Foundation לאור הניסיון שיש לגוף זה בהתקנת תקנים בינלאומיים. מוסיף כי לנושא הקיימות אין קשר ישיר לדיווח הכספי, אך לאפשרות של דיווח משולב יש השפעה ישירה. מציין כי ה- IFAC דן גם בנושא כי אם יידרש דוח מבוקר יהיה צורך לקבוע גם תקני ביקורת.
36. חבר הוועדה האחר מציין כי קיימת חשיבות גדולה לדיווח לגבי קיימות ובדעה כי לא קיים מספיק דגש לנושא זה גם בדירקטוריונים.
37. משתתף נוסף מציין כי שוק ההון הישראלי לא נותן כיום ערך לדיווח כזה ולאחריות התאגידית. מוסיף כי גם העובדים לא מייחסים לכך ערך.
38. המשתתף האחר בדעה שהשינוי החל ובסופו של דבר גם שוק ההון הישראלי יושפע וייחס ערך לדיווח על קיימות ולאחריות תאגידית.
39. המשתתף מציין כי מבחינת עובדים חל שינוי וכבר בראיונות עבודה המתמודדים הצעירים שואלים לגבי אחריות תאגידית (איך הפירמה תורמת לקהילה ואיך הפירמה דואגת לסביבה).
40. חבר הוועדה מציין כי גם הרגולציה תשנה את התנהגות השוק. המשתתף מציין כי העובדה ש- IOSCO מוביל את הטיפול בנושא יביא לכך שרשויות ניירות ערך ברחבי העולם יקבעו רגולציה בנושא.
41. נציג רשות ניירות ערך מציין כי רשות ניירות ערך פרסמה קול קורא בנושא גילוי עסקי. מוסיף כי קיים פרויקט של ה- FRC להספקת מידע למשתמשים שונים בדיווחי החברה וקיימת התייחסות גם למידע לא פיננסי בנוגע לאיכות הסביבה. מציין כי הפרויקט רק בתחילתו והכוונה היא לגילוי מנדטורי שלא במסגרת הדיווח הכספי.

42. היו"ר שואל אם יש מסמך שניתן להפיצו לוועדה המקצועית. המשתתף בדעה שיש להפיץ את המסמך לדיון שפורסם על ידי ה- IFRS Foundation. צדיק משיבה כי תפיץ את המסמך לדיון.

43. היו"ר נועל את הישיבה.